26/09/2019

Ο Πανελλήνιος Θεολογικός Σύνδεσμος «Καιρός» για τις Αποφάσεις του ΣτΕ

/ Επικαιρότητα

Ο Πανελλήνιος Θεολογικός Σύνδεσμος «Καιρός – για την αναβάθμιση της θρησκευτικής εκπαίδευσης» έλαβε γνώση της περίληψης των πρόσφατων Αποφάσεων του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣτΕ) για το Μάθημα των Θρησκευτικών. Επιφυλασσόμενος να μελετήσει το πλήρες κείμενο των Αποφάσεων, όταν αυτό κοινοποιηθεί, καθώς και να εξετάσει τις αποφάσεις που θα λάβει το Υπουργείο Παιδείας στα επίδικα ζητήματα, επισημαίνει τα εξής:

1. Με τις Αποφάσεις του ΣτΕ δημιουργούνται οι προϋποθέσεις, ώστε το Μάθημα των Θρησκευτικών να καταστεί ουσιαστικά επιλεγόμενο και προαιρετικό μάθημα, για πρώτη φορά στην ιστορία του ελληνικού σχολείου, αφού με μόνη την επίκληση της θρησκευτικής του συνείδησης κάθε μαθητής θα μπορεί να απαλλάσσεται, ακόμη και κάθε Ορθόδοξος Χριστιανός μαθητής, ακόμη και εκείνος ο οποίος θα προτιμά για λόγους προσωπικής διευκόλυνσης να παρακολουθεί ένα μάθημα λιγότερο.
2. Οδηγούμαστε σε δύο κατηγορίες μαθητών: αυτούς που θα παρακολουθούν το ορθόδοξο μάθημα και αυτούς που θα επιλέγουν να μην το παρακολουθούν. Το δεδομένο αυτό δεν αποτελεί ουσιαστικά κοινοποίηση των θρησκευτικών

φρονημάτων τόσο των Ορθόδοξων, όσο και των μη Ορθόδοξων μαθητών; Και μια τέτοια πρακτική διάκρισης δεν θα προαγάγει τελικά την άγνοια του άλλου και άρα τη διαθρησκευτική προκατάληψη;

3. Η εισαγωγή «ισότιμου» εναλλακτικού μαθήματος αποτελεί σοβαρή αρνητική εξέλιξη, επειδή μέσω αυτής γενικεύεται η εφαρμογή της πολυθρησκειακής και πολυομολογιακής οργάνωσης της θρησκευτικής εκπαίδευσης. Διαθέτουμε επαρκή εμπειρία από τις χώρες τις Ευρώπης όπου εφαρμόζεται αυτό το πρότυπο. Πόσα αλήθεια «ισότιμα» μαθήματα μπορεί να θεσπίσει και να οργανώσει το Υπουργείο Παιδείας στο ελληνικό σχολείο σήμερα; Είναι θεμιτό οι μαθητές κάθε θρησκευτικής κοινότητας να αναπτύσσουν τη θρησκευτική τους συνείδηση χωρίς να μαθαίνουν τίποτε για τον Χριστιανισμό και την Ορθοδοξία, και αντιστρόφως; Είναι θεμιτό αυτή την ώρα κάθε θρησκευτική κοινότητα να εμπλακεί στην οργάνωση του δικού της ξεχωριστού μαθήματος; Κατά πόσον αυτή η οργάνωση της θρησκευτικής εκπαίδευσης μπορεί να υπηρετήσει τον γενικό σκοπό της εκπαίδευσης, ώστε το σχολείο να ετοιμάζει τους μαθητές για «να ζήσουν αρμονικά» μεταξύ τους;
4. Η απόφαση του ΣτΕ θέτει το πλαίσιο, ώστε να υπάρξουν γενιές ολόκληρες μαθητών που δεν θα έχουν ακούσει τίποτε για τη θρησκευτική παράδοση και κληρονομιά του λαού και του τόπου μας. Ελλείψει της σχετικής τροφοδοσίας από την οικογένειά τους δεν θα μπορούν να κατανοήσουν τον διαχρονικό ρόλο της Ορθοδοξίας στη διαμόρφωση της ταυτότητάς μας, δεν θα αντιλαμβάνονται τη θρησκευτική ορολογία που χρησιμοποιούμε στην καθημερινότητά μας, θα απολέσουν την ουσιαστική επαφή με πολλά από τα ήθη και τα έθιμα αυτού του τόπου.
5. Τι θα γίνει, τέλος, με εκείνους τους μαθητές οι οποίοι δεν έχουν καταλήξει στο τι ακριβώς πιστεύουν ή έχουν τάσεις αμφισβήτησης, το οποίο είναι δικαιολογημένο στο πλαίσιο της εφηβείας τους; Προφανώς το νέο Μάθημα των Θρησκευτικών, όπως το περιγράφει το ΣτΕ, δεν τους περιλαμβάνει, αφού απευθύνεται «αποκλειστικά» σε Ορθόδοξους Χριστιανούς. Ποιο ακριβώς «ομολογιακό» ή «κατηχητικό» μάθημα θα παρακολουθήσουν αυτοί οι μαθητές, που ίσως να αποτελούν και την απόλυτη πλειονότητα των μαθητών στα σημερινά ελληνικά σχολεία;

Σεβόμαστε τις Αποφάσεις του ΣτΕ, παρά την απόλυτη διαφωνία μας στο περιεχόμενό τους γύρω από τον χαρακτήρα και το περιεχόμενο του Μαθήματος των Θρησκευτικών. Οφείλουμε να κρούσουμε τον κώδωνα του κινδύνου προς κάθε αρμόδιο και υπεύθυνο για το γεγονός ότι δημιουργούν εξαιρετικά αρνητικά δεδομένα τόσο για το Μάθημα των Θρησκευτικών, όσο και για την εν γένει θρησκευτική εκπαίδευση στην Ελλάδα. Έχουμε υπογραμμίσει και εμμένουμε στην άποψή μας ότι είναι ανάγκη το Μάθημα των Θρησκευτικών να είναι ανοικτό για όλους τους μαθητές, και άρα υποχρεωτικό, ώστε όλοι ανεξαιρέτως να τυγχάνουν θρησκευτικής εκπαίδευσης και να εξελίσσονται σε θρησκευτικά εγγράμματους

πολίτες μέσα σε έναν κόσμο, στον οποίον η θρησκεία παραμένει απόλυτα καθοριστικός παράγοντας. Έχουμε, επίσης, επισημάνει την ανάγκη ιδιαίτερης έμφασης στη διδασκαλία του ορθοδόξου δόγματος, ήθους και πολιτισμού. Η διδασκαλία αυτή αφορά σε όλους τους μαθητές ανεξαρτήτως προσωπικών προβληματισμών ή πεποιθήσεων, δεδομένου ότι η Ορθοδοξία αποτελεί θεμελιώδες στοιχείο της ιδιοσυστασίας του τόπου και του λαού μας. Ταυτόχρονα επισημαίνουμε ότι:

1. Ο «Καιρός» δεν ταυτίζεται με κανένα πρόγραμμα σπουδών. Υποστήριξε με παρρησία και κόστος το νέο Πρόγραμμα Σπουδών ενώπιον του ΣτΕ, έχοντας τη βεβαιότητα ότι αυτό ανοίγει ένα δρόμο για την αναβάθμιση του μαθήματος και ότι κινείται στη σωστή κατεύθυνση, αφού επιχειρεί, με μικρότερη ή μεγαλύτερη επιτυχία, να μορφώσει θρησκευτικά όλους τους μαθητές, χωρίς οποιονδήποτε αποκλεισμό.
2. Μας ανησυχεί το γεγονός ότι, ενώ η Εκκλησία της Ελλάδος και η Εκκλησία της Κρήτης διεξήγαγαν διάλογο με το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής για το περιεχόμενο του Προγράμματος Σπουδών, οι Αποφάσεις του ΣτΕ έρχονται σε αντίθεση με το έργο της ειδικής επιτροπής της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος, η οποία από κοινού με τον εκπρόσωπο της Εκκλησίας της Κρήτης εξέτασε το περιεχόμενο του νέου Προγράμματος Σπουδών και της οποίας οι παρατηρήσεις ενσωματώθηκαν πλήρως σε αυτό.
3. Μας ανησυχεί επίσης το γεγονός ότι το ΣτΕ με τις Αποφάσεις του φαίνεται να υπεισέρχεται όχι μόνο σε ζητήματα παιδαγωγικά και θεολογικά, αλλά και σε εκκλησιαστικά και πνευματικά, κρίνοντας εν τέλει τι είναι ορθόδοξο, τι προάγει την ορθόδοξη συνείδηση και ποιο πρέπει να είναι το περιεχόμενο της θεολογικής διδασκαλίας στην τάξη ή ακόμη και της χριστιανικής κατήχησης, εφόσον το μάθημα εκλαμβάνεται πλέον ως κατηχητικό.
4. Αρνούμαστε τη μετεξέλιξη του Μαθήματος των Θρησκευτικών σε ένα μάθημα κατηχητικού τύπου, για ουσιώδεις θεολογικούς, παιδαγωγικούς και ευρύτερα εκπαιδευτικούς και κοινωνικούς λόγους. Πρόκειται για έναν αναχρονισμό, που βασίζεται σε παρωχημένα δυτικά πρότυπα έξω από την ορθόδοξη παράδοση και στον οποίο είναι αντίθετος ο θεολογικός και ο εκπαιδευτικός κόσμος της χώρας.
5. Μελετούμε τις, ήδη, καταγραφείσες ανησυχίες και αντιδράσεις από τον εκπαιδευτικό, τον εκκλησιαστικό και τον πολιτικό κόσμο της χώρας. Αρκετά κόμματα του δημοκρατικού τόξου ήδη στηλίτευσαν την απόφαση του ΣτΕ, ενώ το Υπουργείο τηρεί μια ιδιαίτερα προσεκτική στάση προαναγγέλλοντας ότι θα μελετήσει τον τρόπο με τον οποίον θα συμμορφωθεί με την απόφαση του ΣτΕ. Αναμένουμε να τοποθετηθούν υπεύθυνα οι Θεολογικές Σχολές και ο λοιπός επιστημονικός κόσμος της χώρας, καθώς και η Εκκλησία.

6. Αποδοκιμάζουμε τις συνεχιζόμενες προσπάθειες για διχασμό των θεολόγων και για πόλωση, καθώς και τις ανοίκειες και συκοφαντικές επιθέσεις εναντίον της επιστημονικής ένωσής μας, η οποία εκφράζει πανελληνίως τις θέσεις και τις ανησυχίες πρωτίστως των εκπαιδευτικών θεολόγων.

Ως «Καιρός» καλούμε το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων να εξετάσει προσεκτικά όλες τις παραμέτρους -εθνικές, εκπαιδευτικές και θρησκευτικές- του θέματος που προέκυψε και να μην προβεί σε βεβιασμένες κινήσεις, που θα δημιουργούσαν τεράστια προβλήματα στη λειτουργία των σχολείων, αλλά και στα ίδια τα θεμέλια του εκπαιδευτικού μας συστήματος, ενώ ασφαλώς θα δίχαζαν τους μαθητές, τους εκπαιδευτικούς και την κοινωνία συνολικά. Καλούμε, τέλος, την Πολιτεία και κάθε άλλον εμπλεκόμενο φορέα, αλλά και τους συναδέλφους θεολόγους συνολικά, να σταθούν στο ύψος των περιστάσεων και να προσπαθήσουν, αφήνοντας κατά μέρος τις όποιες διαφορές τους, να συνεργαστούν, ώστε να συνδιαμορφώσουν την επόμενη μέρα της θρησκευτικής εκπαίδευσης στη χώρα μας κατά τρόπο υπεύθυνο έναντι των παιδιών μας.